

Закон за поттикнување и помагање на технолошкиот развој

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат поттикнувањето и помагањето на технолошкиот развој во Република Македонија, програмирањето на дејноста, технолошката инфраструктура и финансирањето на дејноста.

Член 2

Под технолошки развој се подразбираат активности и обврски за поттикнување и помагање на развојот на технологиите, иновациите, информациските и комуникациските знаења и трансфер на знаења и информации.

Член 3

Под активности од членот 2 на овој закон се подразбира основното истражување, индустриското истражување и експерименталниот развој.

Под основно истражување се подразбира експериментална или теоретска работа со цел за стекнување на ново знаење за нагласените основи на појави/феномени и постоечки факти, без директна практична примена или употреба.

Под индустриско истражување се подразбира планирано истражување или критичко истражување со цел за стекнување на нови знаења и вештини за развој на нови производи, производствени процеси и услуги или за подобрување на постојните производи, производствени процеси и услуги, како и создавање на компоненти како дел од комплексни системи, неопходни за индустриско истражување, особено за генерички технолошка валидност, со исклучок на прототипи, а особено:

- развој на сопствени технологии,
- развој на нови технологии,
- модернизација на постојните производни капацитети,
- изградба на технолошка инфраструктура,
- ефектуирање и примена на иновациите,
- трансфер на знаења и информации,
- трансфер на know-how и
- создавање можности за нови работни места и одржување на постоечките работни места преку технолошки развој.

Под експериментален развој се подразбира стекнување, комбинирање, измена и употреба на постоечките научни, технолошки, деловни и други релевантни знаења и вештини со цел за подготовка на план и подготовка или дизијанирање на нови, изменети или подобрени производи, процеси или услуги, како и други активности кои се однесуваат на експериментален развој, планирање и документација на нови производи, процеси и услуги.

Активностите од ставот 4 на овој член можат да се состојат од правење нацрти, цртежи, планови и друга документација, под услов да не се наменети за комерцијална употреба и развој на комерцијално употребливи прототипови и пилот проекти каде што прототипот е краен комерцијален производ и каде што е прескапо истиот да се произведува само заради демонстрација и валидност.

Член 4

Под обврски од членот 2 на овој закон се подразбира:

- имплементирање на програми и мерки за поттикнување на технолошкиот развој,
- планирање, насочување и финансирање на активности кои имаат за цел промоција и поддршка на технолошкиот развој,
- научна и експертска поддршка при предлагање на проекти и програми за технолошки развој,
- мониторинг на имплементацијата на проектите и програмите заради оцена на оправданоста на софинансирањето на проектите, односно програмите,
- подготовка и планирање на активностите во Програмата за поттикнување и помагање на технолошкиот развој,
- јавност во активностите за поттикнување и помагање на технолошкиот развој и
- други обврски за поттикнување и помагање на технолошкиот развој.

II. ПРОГРАМИРАЊЕ НА ДЕЈНОСТА

Програма за поттикнување и помагање на технолошкиот развој

Член 5

Технолошкиот развој се остварува врз основа на програмата за поттикнување и помагање на технолошкиот развој (во натамошниот текст: програмата за технолошки развој).

Со програмата за технолошки развој се утврдуваат насоките на развој на политиките и активностите во технолошкиот развој и приоритетните подрачја на развојни истражувања во функција на технолошкиот развој.

Програмата за технолошки развој, на предлог на Комитетот за технолошки развој, ја донесува Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата) за период од четири години.

Член 6

Програмата за технолошки развој ја реализираат субјектите на технолошкиот развој, и тоа: трговски друштва, организациони форми на технолошка инфраструктура, здруженија чија дејност се заснова на иноваторство и технички унапредувања, како и физички лица што остваруваат активности во функција на технолошкиот развој.

Евиденција на субјектите на технолошкиот развој

Член 7

Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството) води евиденција на субјектите на технолошкиот развој (во натамошниот текст: евиденција).

Формата и содржината на евиденцијата, како и начинот на нејзиното водење ги пропишува министерот за образование и наука (во натамошниот текст: министерот).

Комитет за технолошки развој

Член 8

Владата формира Комитет за технолошки развој.

Комитетот за технолошки развој е составен од претседател и шест члена: заменик на претседателот на Владата задолжен за економски прашања, министерот за финансии, министерот за економија, министерот за образование и наука, министерот за информатичко општество и администрација, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство и министерот за животна средина и просторно планирање.

Стручните работи на Комитетот за технолошки развој ги врши Комисијата за технолошки развој, а административно-техничките работи ги врши Министерството.

Комисија за технолошки развој

Член 9

Комисијата за технолошки развој е стручно тело на Комитетот за технолошки развој.

Комисијата за технолошки развој ги врши следниве работи:

- ги следи и анализира европските и светските трендови и стандарди во технолошкиот развој и предлага мерки за нивно преточување во Република Македонија,
- дава мислења и предлози за технолошкиот развој на Република Македонија,
- дава мислења и предлози за подготвување на програмата за технолошки развој,

- дава мислења, предлози и насоки за меѓународната соработка,
- врши евалуација на оценетите предлози на проекти од страна на експертите и врши избор на мали проекти кои ќе бидат софинансирани од страна на Министерството,
- врши евалуација на оценетите предлози на проекти од страна на експертите и дава предлози и препораки до Комитетот за технолошки развој за избор на големи проекти кои ќе бидат софинансирани од страна на Министерството и
- врши и други работи кои ќе ги определи Комитетот за технолошки развој.

Работата на Комисијата за технолошки развој е јавна.

Член 10

Комисијата за технолошки развој ја формира министерот.

Комисијата за технолошки развој е составена од седум члена и тоа по еден член од Министерството за финансии, Министерството за економија, Министерството за образование и наука, Министерството за информатичко општество и администрација, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Министерството за животна средина и просторно планирање и еден член кој го номинира заменик на претседателот на Владата задолжен за економски прашања.

Претседател на Комисијата е членот од Министерството.

Во работата на Комисијата за технолошки развој по потреба може да учествува и министерот.

Претседателот и членовите на Комисијата за технолошки развој се избираат за период од четири години.

Комисијата за технолошки развој донесува деловник за работа.

Стручните и административните работи на Комисијата за технолошки развој ги врши Министерството.

III. ТЕХНОЛОШКА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 11

Технолошката инфраструктура ја сочинуваат следниве организациски форми:

- иновациски центар,
- центар за трансфер на технологија (технолошки центар/ технолошко јадро),
- научно-технолошки парк и
- центар за информациски и комуникациски технологии.

Член 12

Иновацискиот центар е организирана, инфраструктурно и кадровски опремена целина во која се вкрстуваат понудата на знаења и побарувачката на пазарот преку апликација на нови знаења, давање стручни и консултантски услуги за подготовка на иновациски предлози, техничка и менаџерска обука на иноватори, промоција на технолошките иновации и комерцијализација на иновациите, а се во функција на изградба на иновациско општество.

Иновациски центар се запишува во евиденцијата од членот 7 на овој закон, ако има:

- програма за работа,
- еден менаџер или еден вработен со научно звање и најмалку двајца стручни соработници од областа на техничко-технолошките науки,
- простор и опрема соодветни за истражувачка работа и
- најмалку три години континуирани активности во иноваторството.

Член 13

Центарот за трансфер на технологија (технолошки центар или технолошко јадро) е организирана, инфраструктурно и кадровски опремена целина за примена и пренос на знаења, технологии и информации преку научно-техничка и производно-техничка дејност, технички стандарди, инструкции (како дел од структурата на универзитетот) и заеднички истражувачки проекти и заеднички вложувања (како дел на економијата), со цел да се решаваат конкретни проблеми во економијата, да се поттикнува развојот и да се стимулира извозот.

Центарот за трансфер на технологија се запишува во евиденцијата од членот 7 на овој закон, ако има:

- програма за работа,
- најмалку тројца вработени со научно звање, од кои еден доктор на науки,
- простор и опрема соодветни за истражувачка работа и
- најмалку три години континуирани активности во научната и развојно- истражувачката дејност.

Член 14

Научно-технолошкиот парк е плански организирана, инфраструктурно и кадровски опремена целина во која се остварува проток на знаења, високи технологии и истражувачки активности меѓу универзитетите, институциите кои се занимаваат со истражување и развој, трговските друштва и пазарот, односно меѓу научниците, стручните работници, младите таленти и претприемачите во остварување на целите на економскиот развој заснован врз нови технологии.

Научно-технолошкиот парк се запишува во евиденцијата од членот 7 на овој закон, ако има:

- програма за работа,
- здружени најмалку еден субјект на научноистражувачката дејност и едно трговско друштво,
- еден менаџер, најмалку еден вработен со научно звање и двајца стручни работници од трговските друштва и
- простор и опрема соодветни за истражувачка и производна работа.

Член 15

Центарот за информациски и комуникациски технологии е организирана, инфраструктурно и кадровски опремена целина за конкретни дејности од областа на компјутерските системи, телекомуникацискиот системи, методологиите за проектирање на системите, автоматизација, менаџмент, трансфер на технологиите и комуникациите, како пренесувач/давател на знаења, производител и стимулатор на нови идеи и решенија во процесот на информатизацијата на општеството.

Центарот за информациски и комуникациски технологии се запишува во евиденцијата од членот 7 на овој закон, ако има:

- програма за работа,
- најмалку тројца вработени со научно звање од областа на информациски и комуникациските технологии (ИКТ),
- простор и опрема за истражувачка работа за ИКТ и
- најмалку три години искуство во развојот на ИКТ.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ДЕЈНОСТА

Член 16

Средствата за остварување на програмата за технолошки развој се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Финансирањето на дејноста може да се врши и од сопствени приходи, камати, дивиденди, легати, подароци, завештанија и друго.

Финасирањето на дејноста се остварува и од меѓународни извори финансиски институции, програми на Европската унија, фондови и други извори.

Член 17

Со средствата од Буџетот на Република Македонија за технолошки развој располага Министерството.

За распределба на средствата од Буџетот на Република Македонија, на предлог на Комитетот за технолошки развој, Владата донесува годишна програма за поттикнување и помагање на технолошкиот развој.

Член 18

Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државната помош, освен во делот за известување, испитување и одлучување за државна помош.

Член 19

Средствата од Буџетот на Република Македонија се користат за:

- софинансирање на мали развојно-истражувачки проекти, односно програми за подобрување и развој на технолошката инфраструктура, како и иновациски проекти (во натамошниот текст: мали проекти), во износ до 50.000 евра во денарска противвредност,
- софинансирање на големи развојно-истражувачки проекти, односно програми за подобрување и развој на технолошката инфраструктура, како и иновациски проекти (во натамошниот текст: големи проекти), во износ над 50.000 евра во денарска противвредност и
- проекти и програми од посебен интерес за технолошкиот развој на Република Македонија.

Член 20

Распределбата на средствата од Буџетот на Република Македонија за технолошки развој се врши по пат на јавни конкурси.

Првиот јавен конкурс го распишува Министерството до крајот на февруари во тековната година. Министерството може да распише повеќе јавни конкурси во текот на една година, доколку се обезбедени средства за софинансирање согласно со годишната програма за поттикнување и помагање на технолошкиот развој.

Јавниот конкурс се објавува во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Член 21

За софинансирање од страна на Министерството, субјектот за технолошки развој кој конкурира на јавниот конкурс од членот 20 на овој закон треба да достави пријава со проект, програма, односно иновациски проект (во натамошниот текст: проект).

На јавниот конкурс може да се пријави проект само доколку од страна на носителот на проектот за главен истражувач е ангажиран доктор на науки од соодветната област со најмалку еден објавен научен труд.

Проектот треба да има и елаборат кој ги содржи особено следниве елементи:

- наслов на проектот,
- содржина и образложение на истражувањето со опис на технолошката постапка или процес,
- предност на новото/предложеното решение во однос на постојното,
- степен на иновативност на проектот,
- проценка за економската ефикасност како резултат на реализацијата на проектот,
- процена за можни технички проблеми во тек на реализацијата на проектот,
- материјално-технички услови за реализација на проектот,
- листа на учесници во истражувањето (тим за реализација на проектот) со преглед на објавени научни трудови поврзани со проблематиката на проектното истражување за секој член од тимот,
- финансиска пресметка со спецификација на предвидените трошоци за реализација на проектот и
- време потребно за реализација на проектот.

Покрај елаборатот од ставот 2 на овој член се доставува и бизнис план кој треба особено да содржи:

- извршно резиме,
- опис на бизнис идејата,
- опис на субјектот на технолошкиот развој,
- управување и раководење,
- визија, мисија и цели на субјектот на технолошкиот развој,
- производи и услуги,
- анализа на пазарот и конкуренцијата,
- стратегија на субјектот на технолошкиот развој,
- пазарни анализи,
- маркетинг план,
- фактори на успех и ризици и
- финансиски план (потребни инвестиции, распоред на инвестициите, план на приходи, план на трошоци, точка на рентабилноста, готовински тек, биланс на успех и биланс на состојба).

Член 22

Проект се софинансира само во случај кога носители се субјекти на технолошкиот развој чија дејност е поврзана со предложениот проект.

Министерството софинансира од вредноста на проектот до:

- 100% од оправданите трошоци за основни истражувања,

- 50% од оправданите трошоци за индустриски истражувања и
- 25% од оправданите трошоци за експериментален развој.

Трошоците од ставот 2 на овој член кои се сметаат за оправдани се:

- персонални трошоци (истражувачи, техничари и друг персонал за поддршка до одреден степен вработени на проектот),
- трошоци за инструменти и опрема до одреден степен и за времетраење на проектот,
- трошоци за градење и земјиште до одреден степен и за времетраење на проектот,
- трошоци за договорно истражување, техничко знаење или патенти купени или лиценцирани од надворешни извори по пазарни цени, како и трошоци за консултантски и еквивалентни услуги што се користат исклучиво за истражувачките активности,
- дополнителни трошоци настанати директно како резултат на проектот и
- други оперативни трошоци, вклучувајќи трошоци за материјал, набавки или слично, настанати директно како резултат на истражувачката активност.

Средствата од ставот 2 на овој член Министерството ги обезбедува само доколку од подносителот на проектот се обезбедени другите средства од вредноста на проектот.

Носителите на проекти кои се прифатени за софинансирање до Министерството доставуваат банкарска гаранција во износ од 10% до 15% од вкупната вредност на проектот, за период додека се реализира проектот.

Евалуација на проекти

Член 23

За оценување на предлогот на проект Министерството ангажира научни и стручни експерти од кои двајца доктори на науки од соодветна област и еден доктор на наука од областа на економските науки.

Експертите за оцена на предлогот на проект се избираат од базата на податоци за научните истражувачи и соработниците што се води во Министерството, во согласност со Законот за научно-истражувачката дејност.

Како експерти за оцена на предлог на проект може да се ангажираат и странски експерти од соодветната област.

Министерството, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на документацијата по јавниот конкурс од членот 20 на овој закон, ги определува експертите за оценување на проектот.

Експертите, во рок од 30 дена од денот на добивањето на проектот, вршат оценување и го доставуваат до Комисијата за технолошкиот развој.

Комисијата за технолошкиот развој, во рок од 15 дена од денот на добивањето на оценетиот проект од ставот 5 на овој член, дава предлог до Комитетот за технолошки развој.

Комитетот за технолошки развој донесува одлука за избор на проект кој ќе се софинансира согласно овој закон. Одлуката ја потпишува претседателот на Комитетот за технолошки развој.

Против одлуката за одбивање на софинансирање на проект може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Министерството во рок од пет дена од денот на донесувањето на одлуката за софинансирање на проект ја објавува на веб страницата на Министерството.

Член 24

Средствата за технолошки развој се користат врз основа на договор склучен меѓу Министерството и носителот на избраниот проект.

Договорот особено ги содржи следниве елементи:

- носител на проектот,
- главен истражувач,
- време за реализација на проектот,
- износ на средствата со кои Министерството го софинансира проектот,
- намената на средствата,
- обврска за доставување завршен извештај за проектот,
- обврска на носителот на проектот да направи јавна презентација на резултатите од проектот (доколку завршниот извештај е позитивно оценет),
- обврска за враќање на средствата делумно или целосно (доколку се утврди дека проектот не се реализира успешно, ако се утврди дека проектот не може да се реализира, средствата не се искористени наменски, проектот не се реализира во определаниот рок, не се достави завршен извештај во определениот рок и завршниот извештај е негативно оценет),
- во кои случаи се раскинува договорот и правни последици од раскинувањето на договорот и
- решавање на спорови.

Член 25

Ако висината на средствата за софинансирање на проекти за технолошки развој е помала од вкупно потребните средства за поддршка на позитивно оценетите проекти, предност при донесување на одлуката имаат проектите кои се во согласност со програмата за технолошки развој или проекти со повисока цена.

Проектот кој е позитивно оценет, но заради недостиг на финансиски средства не може да се софинансира во тековната година, во иста форма, без повторно оценување може да се прифати за софинансирање во наредната година.

Член 26

Субјектите на технолошкиот развој кои склучиле договор за доделените средства имаат обврска да:

- ги користат средствата наменски согласно со проектот,
- да достават годишен ревизорски извештај за своето финансиско работење до Министерството, најдоцна до крајот на јуни,
- побараат согласност од Комитетот за технолошки развој пред да направат промена на мал, односно голем проект и
- овозможат практична настава за студенти или на студенти да им овозможат увид во реализацијата на проектот.

V. НАДЗОР

Член 27

Надзор над спроведување на одредбите на овој закон врши Министерството.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 28

Програмата за технолошки развој ќе се донесе во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 29

Министерот во рок од еден месец од влегувањето во сила на овој закон ќе ја формира Комисијата за технолошки развој.

До формирањето на комисијата од ставот 1 на овој член продолжува со работа постојната Комисија за технолошки развој согласно со одредбите на овој закон.

Член 30

Владата во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го формира Комитетот за технолошки развој.

Член 31

Прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 32

Постапките заочнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон завршуваат според одредбите од Законот за поттикнување и помагање на технолошкиот развој („Службен весник на Република Македонија“ број 41/2008).

Член 33

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за поттикнување и помагање на технолошкиот развој („Службен весник на Република Македонија“ број 41/2008).

Член 34

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.